

6. Бех І. Д., Чорна К. І. Програма українського патріотичного виховання дітей та учнівської молоді. – Київ, 2014. – 29 с.

7. Жаровська О. П. Національна свідомість як складова патріотичного виховання студентів педагогічних університетів / Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. праць. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – Вип. 18, кн. 1. – С. 233 – 242.

8. Бака Н.Н., Корж В.П. Физическое и военно-патриотическое воспитание молодежи. - М., 2004. - С. 28.

Блавет Оксана

Національний університет «Львівська політехніка»

«ФОРМУЮЧЕ» ОЦІНЮВАННЯ, ЯК ТЕХНОЛОГІЯ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ У ТЕСТОВОМУ КОНТРОЛІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУП

Розглянуто питання теоретико-методичних основ методики оцінки результатів тестового контролю у фізичному вихованні студентів спеціальних медичних груп. Завдання роботи – з використанням загально-наукових методів теоретичного рівня, дидактично змодельювати технологію комплексного оцінювання результатів тестового моніторингу студентів з відхиленнями у стані здоров'я. Представлена у дослідженні розроблена інноваційна дидактична модель технології «формуючого» оцінювання результатів тестового контролю, скоординована відповідно до основних положень концепції організації і формування змісту тестового контролю студентів у фізичному вихованні спеціальних медичних груп для забезпечення ефективної реалізації її аналітичної функції.

Ключові слова: студент, спеціальна медична група, контроль, технологія, оцінювання.

Блавет О. «Формирующее» оценивание как технология комплексной оценки в тестовом контроле студентов специальных медицинских групп. Рассмотрены вопросы теоретико-методических основ методики оценки результатов тестового контроля в физическом воспитании студентов специальных медицинских групп. Задача работы – с использованием научных методов теоретического уровня, дидактически смоделировать технологию комплексной оценки результатов тестового мониторинга студентов с отклонениями в состоянии здоровья. Представленная в исследовании разработана инновационная дидактическая модель технологии «формирующего» оценивания результатов тестового контроля, скоординирована в соответствии с основными положениями концепции организации и формирования содержания тестового контроля студентов в физическом воспитании специальных медицинских групп для обеспечения эффективной реализации ее аналитической функции.

Ключевые слова: студент, специальная медицинская группа, контроль, технология, оценка.

Blavt O. The «formative» evaluation of the technology integrated assessment of the test control of students' of special medical groups. The question of theoretical and methodological foundations methodology for evaluation the results of the test control in students' physical education in special medical groups in universities is considered. Evaluation is the basis of governance in this process and factor that ensures the effective implementation of control functions. In students' physical education in special medical groups occupying a prominent place in the achievement of efficiency. The evaluation is considered the main factor of influence in physical education in general, as it has long-term consequences. The task of the work – didactic technology to model complex evaluation of the test results of monitoring of students with disabilities in health of using general scientific methods of theoretical. The developed technology integrated didactic model evaluation test results of monitoring students with disabilities in health is based on the need to improve the content regulations in a special medical group. It is presented like a semantic model procedures that seamlessly integrate organizational and technological mechanisms of information processing test monitoring. The study of technology innovation model «formative» evaluation of the results of test control, coordinated under the provisions of the basic concepts of the formation and content of the test control of students' physical education in special medical groups didactic ensure effective implementation of analytic functions is presented.

Key words: student, a special medical group, control, technology, evaluation.

Тестовий контроль у фізичному вихованні студентів спеціальних медичних груп (далі СМГ), володіючи ознаками чіткої, керованої на кожному етапі системи, ефективно функціонує за наявності способів отримання інформації та їхньої достеменної інтерпретації [5, 7]. Результативність інтерпретації, залежить від якості розробки тесту, від міри його автентичності та забезпечення неупередженості результатів [3, 4]. У цьому контексті особливої значущості має педагогічна оцінка результатів тестових вимірювань. Займаючи чільне місце у досягненні результативності фізичного виховання студентів СМГ, оцінка результатів є основою управління у цьому процесі та чинником, який забезпечує виконання функцій контролю [3, 4]. Фахівці галузі [6-8] вважають оцінювання чільним чинником впливу у фізичному вихованні загалом, так як воно має довгострокові наслідки. Відтак, питання об'єктивного оцінювання та вірної інтерпретації результатів тестового контролю, є вельми актуальним, зважаючи на важливість висновків, які зроблені у відповідності до них. Питання теорії і методології тестового контролю у фізичному вихованні є предметом пошуку значного наукового доробку [1-8]. Теоретичні основи оцінювання результатів моніторингу розглядаються у роботах авторитетних науковців галузі [2-5, 7, 8]. Проте, наявні дослідження питань оцінювання результатів тестового моніторингу зосереджені переважно на основних медичних групах, поза увагою науковців залишаються ці питання у СМГ. Чинні підходи до науково-методичного обґрунтування системи оцінювання тестових методик, які на сьогодні використовуються в практиці фізичного виховання студентів з відхиленнями у стані здоров'я, викликають сумніви щодо задоволення потреб на практиці. Повсякчасно у практичній роботі постає повстає ряд питань щодо ефективності оцінювання тестового контролю у СМГ. У цьому контексті, особливо наголошується, що критична ситуація, яка склалася у галузі фізичного

виховання студентів з послабленим здоров'ям, обумовлена насамперед невідповідністю програмно-нормативної бази, яка не має відповідного теоретико-емпіричного обґрунтування [1, 2]. Шляхом опрацювання науково-методичних робіт встановлено обмеженість висвітлення цих питань у наявних наукових розвідках.

Результати теоретичного аналізу науково-педагогічної літератури щодо оцінювання у системі тестового контролю студентів СМГ виявили відсутність концептуального підходу у цьому процесі. Встановлено брак загальної теорії оцінювання результатів тестового моніторингу студентів з відхиленнями у стані здоров'я, які б відповідали сучасним науковим уявленням про цей процес. Відтак, аналіз наукового доробку з питань запропонованої теми свідчить про необхідність вивчення, систематизації, обґрунтування та подальших досліджень у напрямі створення дидактичної моделі технології комплексного оцінювання результатів тестового моніторингу у фізичному вихованні студентів СМГ, що й обумовило вибір теми та керунку дослідження.

Мета роботи: представити й обґрунтувати дидактичну модель технології комплексного оцінювання результатів тестового моніторингу у фізичному вихованні студентів СМГ.

Методи дослідження Для вирішення поставлених завдань використовувались наступні методи дослідження, а саме: загально-наукові методи теоретичного рівня: аналіз та синтез, концептуалізація, систематизація й узагальнення результатів досліджень констатувального й формульовального етапів експериментів [2], моделювання [9].

Виклад основного матеріалу дослідження. Останній рівень методології системи тестового контролю утворює методика оцінювання, яка є його завершальним етапом [3, 4]. Розроблена дидактична модель технології комплексного оцінювання результатів тестового моніторингу студентів СМГ ґрунтується на необхідності удосконалення змісту нормативної бази у СМГ. Вона представлена на кшталт семантичної моделі процедур, які органічно інтегрують організаційно-технологічні механізми обробки інформації тестового моніторингу. Таким чином, забезпечують отримання достовірного емпіричного матеріалу для формування «інформаційної бази», та її подальшу обробку. Доцільність використання моделювання у проведеному педагогічному дослідженні обумовлена розмаїттям його гносеологічних функцій. Останнє дає змогу вивчення педагогічних процесів на спеціальному об'єкті – моделі, яка є проміжною ланкою між суб'єктом (дослідником) і предметом дослідження, тобто певними досліджуваними процедурами й елементами процесу оцінювання у системі тестового контролю [9]. На основі аналізу педагогічної та науково-методичної літератури з питань моделювання [7, 9, 10] та вивчення практичного досвіду застосування контрольо-діагностичних заходів у фізичному вихованні студентів СМГ було розроблено й теоретично обґрунтовано дидактичну модель технології комплексного оцінювання результатів тестового контролю. Чільна доктрина дидактичної моделі оцінювання підкріплена й деталізована ключовими методологічними основами концептуальних положень тестового контролю у СМГ [2], реалізація котрих забезпечує вірогідне оцінювання результатів тестового моніторингу. Ідея запропонованої дидактичної моделі ґрунтується на формуванні механізмів отримання інформації щодо індивідуальної динаміки параметрів тестового моніторингу студентів СМГ в процесі їхнього фізичного виховання, а не міри відповідності їхніх значень виконанню програмних нормативів. Новизна й інноваційність розробленої моделі полягає у тому, що оцінювання є інтегральне й надає максимальну вагу й ґрунтовну інформацію щодо індивідуальної динаміки параметрів психофізичного стану студентів під впливом фізичного виховання у СМГ. Завдання чинної системи оцінювання полягає у співставленні індивідуальних досягнень студентів з модельними характеристиками й визначеними нормами [6]. В основі експериментальної моделі технології комплексного оцінювання результатів тестового контролю – задоволення вимог теорії оцінок [3, 4] до механізму оцінювання, виконання яких є неодмінним. У відповідності з цими вимогами, вона повинна бути систематична, об'єктивна, достовірна та диференційована. Базове положення системи оцінювання результатів тестового контролю студентів СМГ полягає в стимулюючому змісті й характері оцінки результатів. Основне її спрямування – формування мотивації у студентів до подальших занять фізичним вихованням для покращання їхнього психофізичного стану.

Педагогічна оцінка результатів тестових вимірювань є завершальним етапом тестування й основою подальших керувальних рішень [5]. Вона реалізується на другому результативному рівні квінтесенції концепції тестового контролю у СМГ. На цьому рівні відбувається зведення даних моніторингу, систематизація та студіювання отриманих даних контролю, здійснення їхнього обліку та аналізу [2]. Згідно з теорією оцінок, оцінювання у фізичному вихованні складається з кількох етапів: вибір шкали оцінювання, переведення результатів тестів у бали у відповідності до критеріїв й порівняння балів з нормами [3, 4]. На сьогодні, у фізичному вихованні СМГ використовується прогресуюча шкала. Проте, при використанні такої шкали вельми складно вибрати ступінь її відхилення від прямолінійної залежності, враховуючи наявність нозологічних відмінностей у студентів цих груп. Через цю обставину індивідуальний результат (якісна або кількісна його вираженість у конкретного студента) буде завжди поступатися статистичним висновкам, що ґрунтуються на дослідженні вибірці. Для забезпечення адекватної, об'єктивної диференційованої оцінки досліджуваних параметрів результату, згідно розробленої моделі, представляються у формі інтегративної оцінки. Така оцінка визначає у цифровій формі міру розвитку досліджуваних параметрів. Далі визначався сумарний показник й встановлюється остаточна якісна оцінка за дванадцяти-бальною сигмовидною шкалою: диференціація від $-2,5S$ до $+2,5S$), де оцінюючий крок складає $0,5S$. Значення результату у тестових завданнях $X \pm 0,5S$ визначається як середній, $X \pm 1,5S$ – нижче середнього або вище середнього, $X \pm 2,5S$ – низької або високої норми [3, 4]. Така шкала, порівняно із п'ятибальною традиційною, дещо модифікована, середній рівень у ній представлено оцінкою 6-7 балів. Доцільність її використання обумовлена задоволенням вимог теорії оцінок щодо репрезентативності вибірки, а масштабом в них є середньо-квадратичні відхилення у кожній нозологічній групі. Отримані в ході дослідження статистичні показники, середні арифметичні значення (X) і стандартні відхилення (S) у кожній нозологічній групі студентів, дали можливість розробити кількісні нормативи оцінок по кожному з досліджуваних параметрів.

В такий спосіб забезпечили належний рівень емпіричної валідності тестів, яка передбачає урахування складу вибірки, за якою проводяться розрахунки, так як критерії оцінки узгоджуються з нозологіями студентів. Відтак, представлено діапазон оцінок для кожної окремої нозологічної групи студентів й механізм їхньої конвертації у бали. Мета застосування розроблених шкал, які пропонуються для оцінки результатів тестування, полягає у визначенні між індивідуальних відмінностей студентів СМГ.

Таким чином, забезпечили виконання вимог визначених концепцією тестового контролю принципів об'єктивності, цілісності, системності, інтегративності й індивідуалізації [2].

Згідно фундаментальних положень теорії тестів, оцінка, як уніфікований засіб вимірювання результатів тестового контролю є залежною від критеріїв, на основі яких оцінюються результати тестів [3, 4]. При виборі критеріїв слід урахувувати які результати «покладені» в нульову точку шкали й те, як необхідно оцінювати проміжні і максимальні досягнення. Достеменність критеріїв оцінювання у тестовому контролі забезпечується, якщо вони здійснюються у межах статистичних закономірностей. У цьому разі мова йде про статистичний зв'язок між певними рядами вимірювань, який діє за законом належності до однієї сукупності. Для визначення цього зв'язку використали кореляційне обчислення та рангову кореляцію. В основі розроблених оцінок покладено нееквівалентні критерії: чим більше число набраних балів, чим вище досягнення студентів. Еквівалентні вважають не сумісними так як студенти СМГ належать до різних нозологічних груп. Відповідність критеріїв оцінювання у тестовому контролі забезпечується, якщо вони здійснюються у межах статистичних закономірностей. Це було забезпечено використанням диференційованого підходу до розробки критеріальних показників для кожної нозологічної групи студентів. За основу критеріїв оцінки взято інтегральну оцінку досліджуваних параметрів. Результати тестового моніторингу кожного студента систематизуються у вигляді протоколу, в якому їхній рівень оцінюється відповідно до розробленої шкали. Для уніфікації критеріїв оцінки результатів тестового контролю здійснено облік перцентильного розподілу результатів моніторингу тестованих здібностей. Для адекватної оцінки результатів використовувалися наступні діапазони зустрічальності:

- рівень «Низький» відповідає поганий оцінці розвитку рухової здібності: діапазон менше 5 %;
- рівень «Нижче середнього» відповідає задовільній оцінці розвитку рухової здібності: діапазон від 5 до 25 %;
- рівень «Середній» відповідає середній оцінці розвитку рухової здібності: діапазон від 25 до 75 %;
- рівень «Вище середнього» відповідає добрій оцінці розвитку рухової здібності: діапазон від 75 до 95 %;
- рівень «Високий» відповідає відмінній оцінці розвитку рухової здібності: діапазон більше 95 %.

Критеріальні показники були розроблені шляхом конкретизації змістовних характеристик й інтерпретації динаміки досліджуваних параметрів. Методом експертних оцінок та багатовимірного статистичного аналізу визначені кількісні критерії інтегративної оцінки одержаних показників з урахуванням нозологічних характеристик студентів. Загальним чітко визначеним критерієм є рівень сформованості параметрів психофізичного стану студентів. Останній етап оцінювання – результати тестового моніторингу порівнюються з нормами. Репрезентативними можуть бути лише норми, отримані на «типовому матеріалі» [3, 4]. Необхідність їх визначення зумовлена суттєвою різницею у психофізичному стані студентів СМГ, що пояснюється особливістю наявних функціональних порушень в організмі. Норми формуються для певної групи осіб і, відповідно, є придатними тільки для цієї групи: вимога релевантності та репрезентативності норм. Ці характеристики відображають їхню придатність для оцінки тестового моніторингу у СМГ.

Сенс такого підходу у тому, що результат тесту розглядається не як відокремлена величина, а у взаємозв'язку з кращим і гіршим результатами, показаними в цьому тесті студентом, на основі котрих установлюється динаміка їхніх особистих результатів. Відтак, для того розрахунку достеменних нормативів добрано повний діапазон результатів, показаних у тестовому моніторингу вибіркою, для котрої вони розраховуються, тобто в окремих нозологічних групах студентів. Відповідно до концепції, чільна вимога, що регламентує систему оцінювання у СМГ: форма оцінювання результатів тестування повинна бути індивідуалізована [2]. Необхідність визначення індивідуальних норм обумовлена істотними відмінностями у нозологічних характеристиках студентів СМГ. Вони мають виняткове значення для оцінки динаміки психофізичного стану і для індивідуалізації корегуючи впливів, спрямованих на його розвиток. При цьому забезпечили урахування початкового рівня психофізичного стану студента й урахування динаміки їхніх особистих досягнень у ході курсу фізичного виховання. Вважали, що використання індивідуальних норм, які ґрунтуються на порівнянні отриманих показників у різних тестових випробуваннях досягнень одного студента, уможливають урахування індивідуальних особливостей студентів. В такий спосіб уможливлено урахування динаміки особистих досягнень студентів у процесі занять.

Для остаточних підсумків щодо впливу фізичного виховання на психофізичний стан студентів розроблено алгоритм «формуючого» оцінювання. Метою розробленої технології «формуючого» оцінювання є оцінка реального рівня власних досягнень студента у процесі покращання його психофізичного стану. Окрім загальної оцінки таке оцінювання, дає можливість урахувати окремі показники досліджуваних параметрів. Це дозволяє визначити «слабкі місця» у стані кожного окремого студента у ході курсу. Визначальною особливістю такого оцінювання, як різновиду бальної системи оцінювання, є перехід від узагальнюючого до накопичувального статусу балів. Воно ґрунтується на використанні розроблених критеріальних показників та інтегральних оцінок психофізичного стану студентів з відхиленнями у стані здоров'я. Вважаємо, що в оцінці досягнень студентів критеріально-орієнтоване тестування є пріоритетним методичним засобом, оскільки будується відповідно до чітко визначеного критерію, що співзвучно із завданнями фізичного виховання у СМГ. Механізм «формуючого» оцінювання полягає у тому, що усі результати вимірювання, обробки вимірювальної інформації та розрахунку зводяться в одну таблицю. В такий спосіб формується кількісний інтегративний показник. Підсумковий показник визначається шляхом уніфікації результатів тестового контролю й представляється у формі «формуючого» показника для кожного студента як сума накопиченого (по семестрах) показників. Для цього підсумовуються бали, отримані за виконання усієї тестової програми, за якими визначається рівень досліджуваних параметрів. Величини показника розраховується за сумою балів, одержаних під час оцінки кожного з параметрів. За результати тестування з другого семестру нараховуються бали по кожному з досліджуваних параметрів й визначається інтегральна оцінка морфо функціональному стану, стану фізичної підготовленості, стану психофізіологічних функцій, рівня соматичного здоров'я й ЗФП. За сумою балів усіх п'яти показників згідно з шкалою оцінки психофізичний стан студентів визначається оцінками: «відмінно», «добре», «задовільно» «незадовільно», «погано» й «дуже погано» за розробленою варіативною шкалою. Згідно оцінкам будується індивідуальна «матриця» психофізичного стану студента (рис. 1, 2) за результатами кожного року занять. Таке цифрове й графічне представлення інтегрального «формуючого» показника дає уяву про динаміку зрушень у психофізичному стані протягом курсу навчання й по його закінченні.

Відтак, розроблена дидактична модель технології комплексного оцінювання результатів тестового моніторингу у фізичному вихованні студентів СМГ забезпечує виконання функцій тестового контролю на завершальному підсумковому етапі. Її перевагами, у порівнянні із чинною системою оцінювання є забезпечення:

1. об'єктивізації оброблення інформації про якість змін у психофізичному стані студентів;
2. системності оцінювання остаточних результатів;
3. достеменності формування завершальних суджень щодо результатів курсу фізичного виховання загалом.

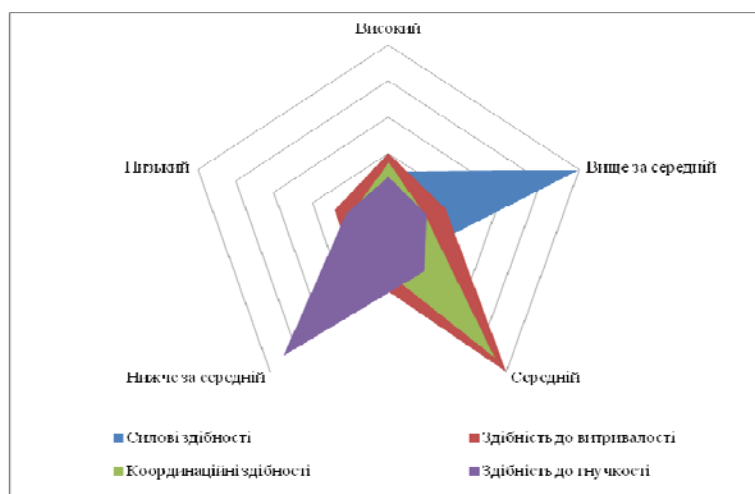

Рис. 1 Приклад побудови індивідуальної «матриці» стану фізичної підготовленості студентів

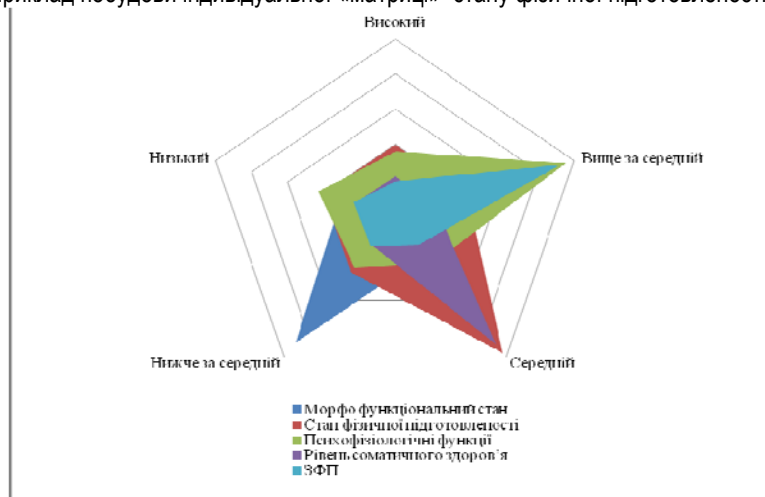

Рис. 2 Приклад побудови індивідуальної «матриці» психофізичного стану студентів

ВИСНОВКИ. Якісна модифікація системи тестового контролю у СМГ передбачає структурну перебудову механізму оцінювання результатів моніторингу, його змісту і форм, для забезпечення дійового функціонування фізичного виховання студентів з відхиленнями у стані здоров'я. Таким чином, уперше обґрунтовано чільні засади критеріально-орієнтованого підходу в оцінюванні результатів тестового моніторингу у СМГ. Представлена у дослідженні розроблена інноваційна дидактична модель технології комплексного оцінювання результатів тестового контролю у фізичному вихованні студентів СМГ, враховуючи особливості контингенту цих груп, ґрунтується на особистісно-нозологічно зорієнтованому системному підході до оцінки. Вона представлена на кшталт цілісного вимірювального, оцінювального й прогностичного комплексного устрою.

Уперше запропоновано якісно новий підхід до інтерпретації результатів тестового контролю, що полягає у запровадженні індивідуально орієнтованої технології «формуючого» оцінювання. Ґрунтуючись на основі критеріального підходу до оцінювання досягнень студентів у процесі фізичного виховання вона забезпечує ефективну реалізацію аналітичної функції концепції тестового контролю. Остання полягає у аналізі та оцінці якості фізичного виховання у СМГ, а її результатом є достеменність суджень щодо його ефективності та виявлення чинників можливих відхилень від планів.

ПОДАЛЬШІ ДОСЛІДЖЕННЯ спрямовані на оцінювання ефективності практичної реалізації розробленої дидактичної моделі технології комплексного оцінювання результатів тестового контролю у фізичному вихованні студентів СМГ/

ЛІТЕРАТУРА

1. Blavt O. Z. Kontseptual'ni polozhennya orhanizatsiyi i formuvannya zmistu testovoho kontrolyu studentiv u fizychnomu vykhovanni spetsial'nykh medychnykh hrup. Molodizhnyy naukovyy visnyk Shkhidnoyevrop. nats. un-tu imeni Lesi Ukrayinky. Seriya: Fizyчне vykhovannya. Luts'k, 2015, Vyp.19, S. 50-55.
2. Blavt O. Z. Soderzhatel'naya sushchnost' orhanyzatsyonnoho u nauchno-metodycheskoho obespechenyya systemy kontrolya v fizycheskom vospytany studentov spetsyal'nykh medytsynskykh hrup. Psykholohycheskye, pedahohycheskye y medyko-byolohycheskye aspekty fizycheskoho vospytannya : kollekt. monohrafiya [pod. red. A. P. Romanchuka, Y. V. Moroza]. Odessa :

Yurydychna literatura, 2014, S. 28-45.

3. Hodyk M. A. Sportyvnaya metrolohiya : ucheb. M. : FyS, 1988., 192 s.

4. Zatsyorskyy V. M. Osnovy sportyvnoy metrolohiy/ M. : FyS, 2006, 188 s.

5. Корягин В. М. Тестовый контроль в физическом воспитании : монография / В. М. Корягин, О. З. Блавт. – Germany : LAP LAMBERT Academic Publishing is a trademark of: OmniScriptum GmbH & Co. K. –2013. – 144 с.

6. Koryahin V. M., Blavt O. Z. Fizychnye vykhovannya studentiv u spetsial'nykh medychnykh hrupakh : navch. posib., Vydavnytstvo L'vivs'koyi politekhniki, 2013, 488 s.

7. Krasnykov A. A. Testyrovanye: teoretyko-metodycheskye znaniya v oblasti fizycheskoy kul'tury y sporta. M. : FyS, 2010, 176 s.

8. Ланда Б. Х. Методика комплексной оценки физического развития и физической подготовленности / Б. Х. Ланда. – М. : Сов. спорт, 2004. – 192 с.

9. Михеев В.И. Моделирование и методы теории измерений в педагогике. / В.И. Михеев. – М. : КомКнига, 2006. – 200 с.

10. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи / М. М. Фіцула – К. : Академвидав, 2010. – 454 с.

Бобровник В.И., Колот А.В., Евтушевская Н.Ю.
Национальный университет физического воспитания и спорта Украины, Киев

ОСНОВЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ТЕХНИЧЕСКОГО МАСТЕРСТВА СПОРТСМЕНОВ ВЫСОКОЙ КВАЛИФИКАЦИИ В СОРЕВНОВАТЕЛЬНЫХ УПРАЖНЕНИЯХ ЛЕГКОЙ АТЛЕТИКИ

Цель: совершенствование технического мастерства спортсменов высокой квалификации в соревновательных видах легкой атлетики на основе определения требований, предъявляемых к тренировочным средствам в процессе технической подготовки высококвалифицированных легкоатлетов. Материал: систематизированы данные более 60 литературных источников, касающихся структурных компонентов технического мастерства и содержания технической подготовки высококвалифицированных легкоатлетов на различных этапах годичного тренировочного цикла. Проведен экспертный опрос 36 тренеров, которые имеют опыт работы со спортсменами высокой квалификации; проанализированы документы планирования тренировочного процесса; осуществлен анализ дневников спортсменов (n=244) и определены оптимальные критерии оценки технического мастерства. Результаты: представлены основные положения совершенствования технического мастерства спортсменов высокой квалификации в соревновательных видах легкой атлетики. Освещены основные проблемы совершенствования их технического мастерства на современном этапе, особенности методики технической подготовки. Установлены основные приоритеты построения технической подготовки высококвалифицированных легкоатлетов на каждом этапе многолетнего совершенствования. Определена динамика объема соревновательной практики и требования к подбору тренировочных средств технической направленности. В результате анализа научно-методической литературы дополнены данные, касающиеся биомеханических критериев оценки технического мастерства спортсменов высокой квалификации в легкой атлетике. Выводы. Эффективность методики тренировки высококвалифицированных спортсменов определяется реализацией технического потенциала, накопленного на предыдущих этапах, в конечный соревновательный результат. Этого можно достичь за счёт определения рационального соотношения средств и методов различной направленности, где ведущим будет использование упражнений, направленных на совершенствование высокого уровня технической подготовленности легкоатлетов.

Ключевые слова: техническое мастерство, техническая подготовка, высококвалифицированные спортсмены, тренировочные средства, спортивный результат, техника двигательных действий.

Бобровник В.И., Колот А.В., Евтушевська Н.Ю. Основи удосконалення технічної майстерності спортсменів високої кваліфікації в змагальних вправах легкої атлетики. Мета: удосконалення технічної майстерності спортсменів високої кваліфікації в змагальних видах легкої атлетики на основі визначення вимог, що висувуються до тренувальних засобів у процесі технічної підготовки висококваліфікованих легкоатлетів. **Матеріал:** систематизовано дані більш ніж 60 літературних джерел щодо структурних компонентів технічної майстерності й змісту технічної підготовки висококваліфікованих легкоатлетів на різних етапах річного тренувального циклу. Проведено експертне опитування 36 тренерів, які мають досвід роботи зі спортсменами високої кваліфікації; проаналізовано документи планування тренувального процесу; здійснено аналіз щоденників спортсменів (n=244) та визначені оптимальні критерії оцінки технічної майстерності. **Результати:** представлено основні положення удосконалення технічної майстерності висококваліфікованих спортсменів у змагальних видах легкої атлетики. Висвітлено основні проблеми удосконалення технічної майстерності висококваліфікованих спортсменів у легкій атлетіці на сучасному етапі, особливості методики технічної підготовки. Установлено основні пріоритети побудови технічної підготовки висококваліфікованих легкоатлетів на кожному етапі багаторічного удосконалення. Визначено динаміку обсягу змагальної практики й основні вимоги до підбору тренувальних засобів технічної спрямованості. У результаті аналізу науково-методичної літератури доповнено дані щодо біомеханічних критеріїв оцінки технічної майстерності спортсменів високої кваліфікації в легкій атлетіці. **Висновки:** ефективність методики тренування висококваліфікованих спортсменів визначається реалізацією технічного потенціалу, що накопичений на попередніх етапах підготовки, в кінцевий змагальний результат. Цього можна досягти за рахунок виявлення раціонального співвідношення засобів і методів різної спрямованості, де провідним буде використання вправ, що направлені на удосконалення високого рівня технічної підготовленості легкоатлетів.